

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v škole pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v školskom roku 2008/2009 v SR

Následné inšpekcie sa uskutočnili v **16** školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v **5** krajoch (Bratislavskom, Trenčianskom, Žilinskom, Prešovskom a Košickom kraji). Najviac inšpekcií sa vykonalo v Žilinskom kraji (6).

Špeciálnych základných škôl (ŠZŠ) pre žiakov s mentálnym postihnutím bolo **12** (1 z nich pre žiakov nevidiacich a slabozrakých), **1** základná škola (ZŠ) pre nevidiacich a slabozrakých, **2** ZŠ pri zdravotníckom zariadení (ZZ) a **1** odborné učilište (OU). Všetky školy boli s vyučovacím jazykom slovenským, **2** školy boli súkromné, **2** cirkevné. Stav odstránenia zistených nedostatkov sa kontroloval v 12 školách po komplexnej, v 2 po následnej a v 2 školách po informatívnej inšpekcii.

V kontrolovaných školách sa uplatnilo celkovo **125** opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, z toho bolo **40** odporúčaní (32 %), **2** upozornenia (1,6 %), **76** opatrení prijatých riaditeľmi kontrolovaných subjektov (60,8 %), **3** opatrenia uložené školskou inšpekciou (2,4 %) a **4** záväzné pokyny (3,2 %). Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení riaditeľmi škôl je uvedený v tabuľke 1. Riaditelia kontrolovaných subjektov väčšinou odstránili zistené nedostatky, a tým zlepšili kvalitu výchovy a vzdelávania v špeciálnych školách. Z celkového počtu uplatnených opatrení bolo akceptovaných a splnených **105** (84 %), neakceptovaných a nesplnených **20** opatrení (v Košickom kraji 19, v Žilinskom 1).

Nedostatky zistené pri inšpekciách sa vyskytovali v:

- riadiacej a kontrolnej činnosti riaditeľov škôl (neodbornosť vyučovania, nedostatočná kontrolná činnosť v oblasti výchovno-vzdelávacieho procesu, neuspokojivý informačný systém, nezabezpečenie podmienok vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím)
- plnení podmienok odbornej a pedagogickej spôsobilosti vedúceho pedagogického zamestnanca
- plnení vyučovacej povinnosti vedúceho pedagogického zamestnanca
- výkone štátnej správy v 1. stupni (prijímanie žiakov bez mentálneho postihnutia do špeciálnej základnej školy a odborného učilišťa, vykonávanie komisionálnych skúšok, nedostatky vo vydaných rozhodnutiach, nesprávny postup pri rozhodovaní o oslobodení žiaka od povinnosti dochádzať do školy, oslobodení žiaka od vzdelávania v jednotlivých vyučovacích predmetoch)
- dodržaní učebných plánov, plnení učebných osnov (vzdelávanie žiakov s autizmom podľa neaktuálnych učebných plánov a učebných osnov, nedodržanie učebných plánov a učebných osnov ŠZŠ pre žiakov s mentálnym postihnutím)
- činnosti metodických orgánov
- organizácii voľnočasovej činnosti žiakov (nezriadenie školského klubu detí)
- dodržiavaní metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov (nesprávne používanie klasifikačných stupňov, priebežné a súhrnné hodnotenie a klasifikácia, chyby vo vydaných vysvedčeniach)
- dodržiavaní psychohygienických požiadaviek pri tvorbe rozvrhu hodín
- názve na vonkajšom označení budovy školy
- označení tried
- nedodržaní počtu žiakov v triedach
- vedení pedagogickej dokumentácie (neúplná dokumentácia žiakov, nedostatočné zabezpečenie osobných údajov žiakov pred neoprávneným prístupom, opravy

bielením a prelepovaním, nesprávne označovanie tried, ročníkov v triednych knihách, triednych výkazoch, nesprávne používanie názvu predmetu, nesprávne zapisovanie učiva do triednych kníh, opravy v pedagogickej dokumentácii školy nedovoleným spôsobom)

- vedení ďalšej dokumentácie (vydanie rokovacieho poriadku, evidencia a vybavovanie sťažností, evidencia úrazov)

Tabuľka 1: Prehľad uplatnených opatrení

Prehľad uplatnených opatrení										
spolu	125									
z toho	odporúčania		upozornenia		opatrenia prijaté kontrolovaným subjektom		opatrenia uložené školskou inšpekciou		záväzný pokyn	
počet	40		2		76		3		4	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%
	38	95	2	100	63	82,89	3	100	0	0

Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) uložila vedúcim zamestnancom kontrolovaných subjektov **40 odporúčaní**, 38 z nich bolo akceptovaných (95 %). Odporúčania sa najčastejšie zameriavali na vytvorenie alebo skvalitnenie činnosti metodických orgánov, zefektívnenie kontrolného a informačného systému a na vedenie pedagogickej dokumentácie. Akceptáciou odporúčaní sa zefektívnila činnosť metodických orgánov, zvýšila úroveň pedagogickej dokumentácie, zlepšil kontrolný a informačný systém škôl. Vytvorili sa lepšie podmienky výchovno-vzdelávacieho procesu, čo sa prejavilo aj na vhodnejšom výbere metód a foriem vyučovania vo vzťahu k špecifickým potrebám žiakov. Neakceptovanie 2 odporúčaní (5 %) negatívne ovplyvnilo výpovednú hodnotu zápisníc zo zasadnutí poradných orgánov školy a nezriadil sa školský klub detí.

ŠŠI **upozornila 2** zriaďovateľov špeciálnych škôl na nesúlad názvu školy so zriaďovacou listinou a na nesplnenie kvalifikačných predpokladov na funkciu riaditeľa pre daný druh školy. Prínosom odstránenia zistených nedostatkov (100 %) bolo zosúladenie názvu školy s právnymi predpismi a spojením škôl sa podmienka odbornej spôsobilosti riaditeľky školy splnila.

Riaditelia škôl prijali **76 opatrení**, 63 z nich bolo splnených (82,89 %). Prevládali opatrenia na odstránenie nedostatkov v pedagogickej dokumentácii, v názve školy a označovaní tried, dodržiavaní učebných plánov a plnení učebných osnov, v počte žiakov v triede, používaní názvov predmetov v zmysle učebných plánov a učebných osnov, používaní klasifikačných stupňov a výkonu štátnej správy v 1. stupni. Prijaté opatrenia boli konkrétne, termínované a primerané zisteniam. Splnenie viedlo k skvalitneniu plnenia učebných osnov, výkonu štátnej správy v 1. stupni, hodnotenia výsledkov činnosti žiakov, zefektívneniu práce metodických orgánov, vytvorili sa predpoklady na zvýšenie odbornej a pedagogickej úrovne výchovno-vzdelávacej práce školy. Rovnomerným rozdelením učebných predmetov v rozvrhu hodín sa zlepšili psychohygienické podmienky žiakov. Zabezpečilo sa správne vonkajšie označenie budovy školy. Vydaním rokovacieho poriadku sa skompletizovala dokumentácia súvisiaca s riadením školy. Riaditeľka školy mala stanovenú vyučovaciu povinnosť. Nesplnilo sa **13** prijatých opatrení (17,10 %) v jednom kontrolovanom subjekte. Na plnenie 3 opatrení nenastali podmienky, 1 prijaté opatrenie bolo totožné s uloženým záväzným pokynom. Nesplnenie opatrení malo negatívny dopad na zabezpečenie podmienok vzdelávania žiakov, predovšetkým žiakov s viacnásobným postihnutím, na vykonávanie štátnej správy v prvom stupni, na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti celkového riadenia školy týkajúceho sa prijímania

žiacov do školy, dodržiavania počtu žiakov v triede, vykonávania komisionálnych skúšok, hodnotenia a klasifikácie žiakov, vydávania vysvedčení, vedenia pedagogickej a ďalšej dokumentácie.

Kontrolovaným školám uložila ŠŠI **3 opatrenia** na odstránenie zistených nedostatkov, všetky boli splnené (100 %). Týkali sa zabezpečenia odbornosti vyučovania, vydávania rozhodnutí riaditeľom školy a počtu vyučovacích hodín v jednom slede. Splnenie uložených opatrení viedlo k skvalitneniu výchovno-vzdelávacieho procesu, skvalitneniu riadiacej práce školy a k zabezpečeniu psychohygieny žiakov.

ŠŠI uložila jednému kontrolovanému subjektu **4 záväzné pokyny**. Riaditeľ školy mal preradiť žiakov v hraničnom pásme mentálnej retardácie a žiakov prijatých do školy bez pedagogicko-psychologických a špeciálnopedagogických vyšetrení do základnej školy, zabezpečiť rediagnostiku žiakov s nejednoznačnou diagnózou a žiakom s viacnásobným postihnutím zaistiť všetky požadované vyšetrenia. Uložené záväzné pokyny neboli splnené. Nesplnením pokynov riaditeľ školy nezabezpečil žiakom pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu podmienky zodpovedajúce potrebám ich telesného, psychického a sociálneho vývinu. Bol podaný návrh na jeho odvolanie.

Záver

Výrazným pozitívom bolo úsilie riaditeľov škôl odstrániť zistené nedostatky. Zo 125 uplatnených opatrení 105 bolo splnených (84 %).

Akceptácia odporúčaní, upozornení zriaďovateľom, splnenie opatrení prijatých riaditeľmi kontrolovaných subjektov a opatrení uložených školskou inšpekciou kladne ovplyvnili činnosť škôl v oblastiach, v ktorých boli v rámci inšpekčnej činnosti zistené nedostatky. Zlepšenie nastalo v riadiacej činnosti, v zabezpečení odbornej a pedagogickej úrovne výchovno-vzdelávacej práce, v dodržiavaní učebných plánov a plnení učebných osnov. Odstránením nedostatkov sa vytvorili podmienky k skvalitneniu výkonu štátnej správy v 1. stupni. Pri tvorbe rozvrhu hodín sa prihliadalo na psychohygienické požiadavky, zefektívnila sa činnosť metodických orgánov, zvýšila úroveň pedagogickej a ďalšej dokumentácie. Vo väčšej miere sa dodržiavali metodické pokyny na hodnotenie a klasifikáciu žiakov. Počty žiakov v triedach, názvy škôl na vonkajšom označení budov a označenie tried sa dostali do súladu s právnymi predpismi.

Nesplnenie 19 opatrení (16 %) negatívne ovplyvnilo predovšetkým úroveň prijímania žiakov do školy, vykonávania komisionálnych skúšok, hodnotenia a klasifikácie žiakov, vydávania vysvedčení, vedenia dokumentácie, dodržiavania počtu žiakov v triede a voľnočasovej činnosti žiakov.

V školách pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami ŠŠI opakovane upozorňovala na nízku pedagogickú a odbornú spôsobilosť pedagogických zamestnancov.

Odporúčania a podnety

Zriaďovateľom škôl pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

- obsadzovať funkciu riaditeľa školy uchádzačmi s potrebnou kvalifikáciou a odbornosťou
- zosúladiť názov školy s požiadavkami zákona

Riaditeľom škôl pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

- skvalitniť riadiacu, kontrolnú a informačnú činnosť
- zlepšiť prácu metodických orgánov najmä v organizačnej a vzdelávacej oblasti
- dodržiavať všeobecne záväzné právne a rezortné predpisy